

Den 8. marts 2019 blev der i

sag nr. 038/2018

Erhvervsstyrelsen

mod

statsautoriseret revisor A

afsagt sålydende

kendelse:

Ved skrivelse af 1. august 2018 har Erhvervsstyrelsen i medfør af revisorlovens § 43, stk. 3, indbragt statsautoriseret revisor A for Revisornævnet.

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at A har været godkendt som statsautoriseret revisor fra den 6. december 2007 og været tilknyttet B, Godkendt Revisionspartnerselskab, cvr.nr. xxxxxxxx, fra den 31. marts 2011.

Klagen:

Erhvervsstyrelsen har fremsat følgende klagepunkter:

- a) Indklagede har ved revisionen af årsregnskabet for C Holding ApS for 2015 overtrådt revisorlovens § 23, stk. 1, samt god revisorskik, jf. revisorlovens § 16, stk. 1, idet der som grundlag for den afgivne revisionspåtegning ikke er tilstrækkelig dokumentation for, at der er udført revisionshandling og opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis vedrørende målingen af kapitalandele i associerede virksomheder til dagsværdi.
- b) Indklagede har ved afgivelse af revisionspåtegning på årsregnskabet for C Holding ApS for 2015 overtrådt erklæringsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 7, idet der ikke er taget forbehold for, at den beskrevne anvendte regnskabspraksis vedrørende kapitalandele i associerede virksomheder ikke er overensstemmelse med årsregnskabsloven samt, at kapitalandele i associerede virksomheder ikke er indregnet og målt efter indre værdis metode i koncernregnskabet.

Sagsfremstilling:

Det daværende Revisortilsyn udtog i den 23. februar 2016 B, Godkendt Revisionspartnerselskab, cvr. nr. xxxxxxxx, til kvalitetskontrol. På baggrund af den gennemførte kvalitetskontrol af revisionen af årsregnskabet for C Holding ApS for regnskabsåret 2015 har Erhvervsstyrelsen iværksat og gennemført en undersøgelse med hjemmel i revisorlovens § 37, stk. 3.

C Holding ApS (revision):

Indklagede har den 30. maj 2016 afgivet revisionspåtegning uden forbehold og uden supplerende oplysninger på koncern- og årsregnskabet for C Holding for regnskabsåret 2015. Følgende fremgår blandt andet af erklæringen:

” ...

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold

” ...

Det fremgår af årsrapporten blandt andet, at årets resultat i koncernregnskabet var på 69.814.059 kr. (7.453.999 kr. i 2014), kapitalandele i associerede virksomheder var på 59.439.742 kr. (1.152.659 i 2014), egenkapital udgjorde 119.930.163 kr. (19.484.490 kr. i 2014) og balancesummen var på 121.597.880 kr. (75.752.698 kr. i 2014).

Det fremgår af årsrapporten blandt andet, at årets resultat i moderselskabet C Holding ApS var på 69.814.059 kr. (7.453.999 kr. i 2014), kapitalandele i associerede virksomheder var på 59.439.742 kr. (1.152.659 i 2014), egenkapital udgjorde 119.930.163 kr. (19.484.490 kr. i 2014) og balancesummen var på 127.867.291 kr. (43.103.765 kr. i 2014).

Såvel koncernregnskabet som moderselskabsregnskabet er aflagt efter årsregnskabslovens bestemmelser for en mellemstor klasse C-virksomhed.

Af ledelsesberetningen fremgår blandt andet:

”Hovedaktivitet

Selskabet og koncernens hovedaktivitet er aktivt ejerskab af diverse selskaber samt investeringer i værdipapirer og valuta.

Udviklingen i aktiviteter og økonomiske forhold

70 % af ejerandel i datterselskabet D er afhændet. Den tilgåede likviditet er dels investeret i værdipapirer dels udloddet til ejerne.

Driften i alle tilknyttede og associerede virksomheder er forløbet som forventet.

” ...

Af anvendt regnskabspraksis fremgår blandt:

” ...

Ændring af anvendt regnskabspraksis – associerede virksomheder indregnes til dagsværdi

Selskabet har tidligere valgt at indregne associerede virksomheder til indre værdi. Med henblik på at vise et mere retvisende billede af værdien af associerede virksomheder har selskabet valgt fremover at indregne disse til dagsværdi. Praksisændringen har påvirket årets resultat negativt med 5.803 tkr. og selskabets egenkapital pr. 31.12.2015 positivt med 47.388 tkr. Der er foretaget tilpasning af sammenligningstallene.

” ...

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes til dagsværdi på balancedagen efter årsregnskabslovens § 41. Såfremt dagsværdien ikke kan måles pålideligt anvendes indre værdis metode som udtryk for dagsværdien. Løbende værdireguleringer indregnes på en reserve under egenkapitalen kaldet "Reserve for dagsværdi på associerede virksomheder".

” ...

Det fremgår af note 6 blandt andet, at koncernen/modervirksomheden havde følgende associerede virksomheder:

Navn	Hjemsted	Ejer- andel	Resultat i tkr.	Egenkapital i tkr.
			50 %	416
		50 %	853	3.199
		30 %	18.927	33.945

Indklagede har i forbindelse med sin besvarelse af høringen fra Erhvervsstyrelsen vedlagt uddrag af sine arbejdsrapporter, herunder et fælles arbejdsrapport for hele området finansielle anlægsaktiver og dokumentation for foretagen indregning pr. selskab, vedlagt som bilag 2f, samt et vedrørende D udarbejdet dagsværdibilag, bilag 3.101 "Foreløbig beregning af værdi af H", vedlagt som bilag 2g. Det fremgår af det fælles arbejdsrapport, bilag 2f, blandt andet, at for så vidt angår kapitalandele i dattervirksomheder/associerede virksomheder samt andre kapitalandele, har revisionen omfattet kontrol af til- og afgang, gennemgang af modtagne årsrapporter, gennemgang af rapportering fra [nationalitet] revisorer, gennemgang af konsolidering og opstilling af anlægsnote og præsentation i årsrapporten. Som bemærkning til kontrol af til- og afgang fremgår blandt andet, at *"Afgang omfatter i året at C Holding har solgt 70 % af aktierne i D ...Ledelsen har ønsket at indregne D til dagsværdi fremadrettet for at have overblik over hvad den reelle egenkapital er, specielt med henblik på at foretage ny investeringer. Som følge heraf er regnskabspraksis for associerede virksomheder ændret til at indregning foregår til dagsværdi hvilket ud over D også påvirker indregning af kapitalandelen i E samt F i [land]. For E og F vurderes det at bedste bud på dagsværdien er indre værdi hvorfor kapitalandelen heri er værdisat til indre værdi. For værdiansættelsen af aktierne i D, se den udarbejdede dagsværdi beregning forrest i index 3."* Konklusionen er, at det er *"vurderet på grundlag af de gennemførte handlinger, at vi har høj grad af sikkerhed for at kapitalandele i dattervirksomheder/associerede virksomheder ikke indeholder væsentlig fejlinformation."* For så vidt angår selskaberne E ApS, G A/S, F, C Holding [land] og H er fremlagt arbejdsrapporter dateret 18. maj 2016, og for så vidt angår E ApS og F er det konkluderet, at det bedste udtryk for dagsværdien er selskabets indre værdi. Det fremgår af det vedrørende D udarbejdede *dagsværdibilag*, bilag 3.101 "Foreløbig beregning af værdi af H", bilag 2g, at der er foretaget en dagsværdiberegning for D *"baseret på foreløbig rapportering for december 2015."*

Af kvalitetskontrollantens arbejdsprogram til gennemgang af en konkret revisionsopgave fremgår det indledningsvist under 'Oplysningerne vedrørende den kontrollerede enkeltsg', at det af indklagede valgte væsentlighedsniveau udgjorde 650.000 kr. og, at selskabet henhører under regnskabsklasse C.

I "Issue Tracker" samt arbejdsprogram til gennemgang af en konkret revisionsopgave har kvalitetskontrollanten - under overskriften: Kort beskrivelse af sagen - anført:

"Der er tale om et holdingselskab, som i løbet af regnskabsåret har solgt 70% af sin væsentligste dattervirksomhed. Dattervirksomheden klassificeres herefter som en associeret virksomhed. Holdingselskabet ejer andre mindre dattervirksomheder og associerede virksomheder.

I forbindelse med salget af 70% af den væsentligste dattervirksomhed konstateres en væsentlig avance, og ledelsen beslutter at ændre regnskabspraksis for regnskabsåret 2015, således at alle associerede virksomheder indregnes til dagsværdi i henhold til ÅRL §41. Opskrivningen af associerede virksomheder til dagsværdi udgør et væsentligt beløb.

Dagsværdien for den største associerede virksomhed - den ovenfor nævnte, hvor der sker frasalg af 70% - er beregnet med udgangspunkt i en salgsforpligtelse i henhold til en ved salget etableret ejeraftale. Den faktiske værdi, som indregnes i regnskabet pr. 31. december 2015, har ledelsen beregnet på historiske tal, mens ejeraftalen foreskriver en beregningsmetode, som baserer sig på de følgende års tal. Revisor forklarer i efterfølgende supplerende redegørelse, at historiske tal vurderes at være et rimeligt grundlag for at vurdere den fremtidige indtjening. Der er ingen omtale i regnskabet eller beretningen af forventningerne og/eller usikkerhed i relation til værdiansættelsen baseret på fremtidige resultater.

Af regnskabspraksis for associerede virksomheder fremgår, at disse indregnes til dagsværdi på balancedagen. Det fremgår ligeledes, at "...Såfremt dagsværdien ikke kan måles pålideligt anvendes indre værdis metode som udtryk for dagsværdien...". Ved aflæggelsen af regnskabet for 2015 har ledelsen anvendt indre værdis metode til værdiansættelse af to ud af tre associerede virksomheder."

Kvalitetskontrollanten har som en samlet vurdering af sine observationer på baggrund af den udførte gennemgang, herunder om væsentlige fejl og mangler vedrørende den udførte revision, skrevet følgende:

"Efter kontrollantens opfattelse indeholder sagen væsentlige fejl og mangler for følge af - at revisor ikke i revisionsdokumentationen har dokumenteret at have udfordret ledelsens skøn på måling af associerede virksomheder til dagsværdi i tilstrækkeligt omfang. Revisor har i forbindelse med kvalitetskontrollens gennemførelse udarbejdet en efterfølgende supplerende redegørelse, som redegør for revisors overvejelser på erklæringstidspunktet, og som i et rimeligt omfang dokumenterer udfordring af ledelsens skøn på den væsentligste associerede virksomhed, repræsenterende en værdi på TDKK 57.572 ud af en samlet dagsværdi af associerede virksomheder på TDKK 59.439. Den samlede regnskabspost udgør 48,9% af koncernens balancesum. Efter kontrollantens vurdering er der høj risiko for, at måling af associerede virksomheder til dagsværdi, særligt fsva. de to mindre associerede virksomheder repræsenterende en samlet værdi på TDKK 1.867, indeholder en beløbsmæssig fejl, som overstiger det af revisor fastsatte væsentlighedsniveau - at revisor ikke har afgivet forbehold for, at regnskabet indeholder en væsentlig regnskabspraksis, som ikke er i overensstemmelse med ÅRL - at det generelt ikke er tilstrækkeligt, at revisor efterfølgende verbalt redegør for den udførte revision."

Kvalitetskontrollanten har i "Issue Tracker" samt arbejdsprogram til gennemgang af en konkret revisionsopgave under overskriften observation anført følgende:

"Observation

Efter kontrollantens vurdering dokumenterer revisionsarkivet på erklæringstidspunktet ikke, at revisor har opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for måling af associerede virksomheder til dagsværdi. Revisionsarkivet dokumenterer heller ikke, at revisor har udfordret ledelsens skøn på området tilstrækkeligt. Kontrollanten har derfor i forbindelse med kontrollen anmodet revisor om en supplerende redegørelse til uddybelse af revisionsarkivet på området.

...

Samlet vurdering

Efter kontrollantens vurdering dokumenterer hverken revisionsarkivet på erklæringstidspunktet eller revisors efterfølgende supplerende redegørelse, at revisor har opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis fsva. måling af associerede virksomheder, særligt fsva. to mindre associerede virksomheder. Associerede virksomheder udgør i alt ca. 48,9% af koncernens balancesum, hvorfor der er tale om et væsentligt aktiv, som også overstiger den af revisor fastsatte væsentlighedsgrænse. Efter kontrollantens opfattelse bør grundlaget for måling af associerede virksomheder til dagsværdi i den konkrete sag primært være fremtidige resultater for disse, også resultater frem til 28. februar 2020 for den største associerede virksomhed, hvor der foreligger en ejerftale om salg af resterende ejerandel, men hvor værdiberegningen er baseret på historiske tal. Værdiberegningen for de øvrige to associerede virksomheder er ligeledes baseret på historiske tal, svarende til indre værdi på balancedagen uden tillæg af goodwill.

Revisor har i forbindelse med kvalitetskontrollens gennemførelse udarbejdet en efterfølgende supplerende redegørelse, som redegør for revisors overvejelser på erklæringstidspunktet, og som i et rimeligt omfang dokumenterer udfordring af ledelsens skøn på den væsentligste associerede virksomhed, repræsenterende en værdi på TDKK 57.572 ud af en samlet dagsværdi af associerede virksomheder på TDKK 59.439. Efter kontrollantens vurdering er der høj risiko for, at måling af associerede virksomheder til dagsværdi, særligt fsva. de to mindre associerede virksomheder repræsenterende en samlet værdi på TDKK 1.867, indeholder en beløbsmæssig fejl, som overstiger det af revisor fastsatte væsentlighedsniveau.

Kontrollanten bemærker, at det generelt ikke er tilstrækkeligt, at revisor efterfølgende verbalt redegør for den udførte revision.

Observation

I beskrivelse af regnskabspraksis er indre værdi anvendt som udtryk for dagsværdien, når denne ikke kan måles pålideligt. Fuldstændig brug af indre værdi kan efter kontrollantens opfattelse ikke træde i stedet for dagsværdi som en generel regnskabspraksis, hvorfor den valgte regnskabspraksis efter kontrollantens opfattelse ikke er i overensstemmelse med ÅRL på et væsentligt område.

...

Samlet vurdering

Revisor burde have afgivet forbehold for en væsentlig regnskabspraksis, som ikke er i overensstemmelse med ÅRL."

Indklagede har i "Issue Tracker" til det af kvalitetskontrollanten skrevne anført følgende:

"Jf. revisors efterfølgende supplerende redegørelse, særskilt vedhæftet rapporteringen.

Efter kontrollantens vurdering er der høj risiko for, at måling af associerede virksomheder til dagsværdi, særligt fsva. de to mindre associerede virksomheder repræsenterende en samlet værdi på TDKK 1.867, indeholder en beløbsmæssig fejl, som overstiger det af revisor fastsatte væsentlighedsniveau"

For så vidt angår måling af de to mindre associerede virksomheder er jeg ikke enig i kontrollantens vurdering.

Som det fremgår af den supplerende redegørelse var det ledelsens opfattelse, at der kunne være "betydelig usikkerhed med den fremtidige indtjening, hvorfor ledelsen valgte ikke at beregne goodwill på kapitalandelen". Jf. den modtagne rapportering fra I (komponentrevisor) fremgår det, at de har været i overvejelser om hvorvidt selskabet var going concern henvist til den anførte betydelige afhængighed af den ene kunde (Den

modtagne rapportering er gennemgået med kvalitetskontrollanten). Den modtagne rapportering understøtter ledelsens opfattelse af den betydelige usikkerhed. På dette grundlag vurderede jeg at jeg ikke havde tilstrækkeligt grundlag for at påvise at den af ledelsen anlagte betragtning var betydelig fejlbehæftet, hvorfor jeg accepterede den foretagne måling. På basis af ovenstående er det min professionelle vurdering, at de to mindre associerede virksomheder er målt til dagsværdi. Derfor er jeg ikke enig i, at regnskabsposten indeholder en væsentlig fejlinformation, for hvilken der skulle have været taget forbehold.”

Følgende fremgår af indklagedes supplerende redegørelse dateret den 11. oktober 2016 i forbindelse med den i 2016 udførte kvalitetskontrol af den udførte revision af regnskabet for C Holding ApS for regnskabsåret 2015:

"Kvalitetskontrollanten har under den udførte kontrol anført, at den i revisionsfilen tilstedeværende dokumentation har været utilstrækkelig for så vidt angår den af selskabet foretagne indregning af kapitalinteresser i associerede virksomheder til dagsværdi.

Jeg har i denne redegørelse opsummeret det udførte arbejde.

Indledning

Selskabets ledelse har i forbindelse med aflæggelse af årsrapporten for 2015 ønsket at ændre regnskabspraksis for så vidt angår indregning af associerede virksomheder fra indre værdi til dagsværdi.

Selskabets begrundelse er følgende :

"Årsagen er at vi gerne vil fremstå som en attraktiv partner/investor og i den forbindelse (særligt relateret til projektet omkring smart health) er egenkapital en vigtig parameter.

Da vi har en aftalt afregningspris på de resterende aktier i Holding - og da de er langt størstedelen af den værdi der vil fremkomme ved en sådan manøvre - vil jeg mene vi kan forsvare dette uden at nogen kan påstå der "pustes værdier op".

Jeg har gennemgået dette med selskabets direktør ved aflæggelsen af årsrapport for 2015, der ønskede indregning af de associerede virksomheder til dagsværdi som følger :

- 1- H 30% ejerskab til dagsværdi med indregning jf. JV agreement punkt 6.03 med udgangspunkt i forventningerne til driften i perioden 1/3 2016 til 28/2 2020.*

- 2. F 50% ejerskab er indregnet til indre værdi som udtryk for dagsværdi. Selskabet har først i 2015 opnået en forholdsvis stabil indtjening. På dette grundlag vurderede selskabets ledelse, at der ikke var grundlag for beregning af goodwill, da der stadig var væsentlig usikkerhed forbundet med den fremtidige indtjening. Derfor valgte ledelsen at indregne kapitalandelen i den associerede virksomhed til indre værdi, som det mest relevante udtryk for dagsværdi. Jeg var enig med selskabets ledelse i denne vurdering, da det også var min vurdering, at der var væsentlig usikkerhed forbundet med den fremtidige indtjening.*

- 3. E 50% ejerskab - Dette selskabs eneste aktivitet er ejerskabet af J. Dette selskab har i 2015 realiseret en betydelig positiv indtjening. Imidlertid er dette selskab betydeligt afhængig af 1 kunde - K i [land], hvor stort set hele omsætningen er til denne ene kunde. På dette grundlag har selskabets ledelse vurderet, at der kan være betydelig usikkerhed forbundet med den fremtidige indtjening, hvorfor ledelsen valgte ikke at beregne goodwill på kapitalandelen. Jeg vurderede, at jeg var enig med selskabets*

ledelse i, at indre værdi (substansværdien) var et relevant udtryk for selskabets dagsværdi.

Indregning af D

I forbindelse med salget af 70% af selskabet pr. ultimo februar 2015 blev der tillige indgået en aftale om afståelse af de resterende 30% til køber. Disse aktier skal sælges af to omgange - 15% ultimo feb. 2018 og resten ultimo feb 2020. Prisen er aftalt til at skulle opgøres som det årlige gennemsnit af de sidste 24 mdr.s EBITDA gange en multibel på 7.

Selskabets ledelse har anmodet os om at assistere ved beregning af dagsværdien med udgangspunkt i denne regnemodel og alene med udgangspunkt i realiseret for regnskabsåret 2015, da selskabets ledelse vurderer, at dette er et relevant udtryk for den fremtidige indtjening i den relevante periode.

På grundlag af bestyrelsens forudsætninger opstillede jeg værdiopgørelsen til brug for bestyrelsens beslutning om indregning efter dagsværdi på bestyrelsesmøde den 23. februar 2016. På dette møde gennemgik jeg opgørelsen med selskabets bestyrelse og drøftede ligeledes de iboende usikkerheder relation til den foretagne indregning, herunder :

- Særligt udvikling i EBITDA i perioden fra 1. marts 2016 til 28/2 2018
- Potentiel working capital adjustment
- Faktorer omkring investeringer eller ændring af betalingsvilkår op mod den faktiske afregning med impact på net debt
- Valutakursudsving

Bestyrelsen var komfortable med indregning på det foreliggende grundlag ud fra følgende betragtninger:

- Beregning er baseret på historiske tal
- Budgettet for 2016 for D udviser en betydelig vækst i såvel omsætning som indtjening
- O har som fortsættende direktør for H betydelig indflydelse på performance for dette selskab.

Bestyrelsen vedtog på dette grundlag, at der skulle ske indregning af H på det foreliggende grundlag, og at dette vil være et mere retvisende billede af værdien af dette selskab. Baseret på det foreliggende budget for H er denne værdiopgørelse forholdsvis konservativ, hvilket bestyrelsen vurderede kunne imødegå de ovenfor anførte risici.

Udført arbejde

Jeg har foretaget gennemgang af den udarbejdede model i relation til indregning til dagsværdi i årsrapporten for 2015. Det er min opfattelse af opgørelsen retvisende afspejler mekanismerne jf. værdiberegningsbestemmelserne med M. Det er således min opfattelse, at denne model er anvendelig for så vidt angår indregning i årsrapporten. Til brug for vurdering af en eventuel under- eller overstatement af den opgjorte værdi har jeg gennemgået det foreliggende budget for 2016 for H samt rapportering for samme selskab for Q1 2016.

Det samlede budget for 2016 udviser en EBITDA på 22.998 t[VALUTA], hvor realiseret for 2015 var 16.168 t[VALUTA]. Væksten i indtjening skal primært søges i en forventet øget omsætning på ca. 25 mio [VALUTA].

Jf. den interne periode balance for Q1 2016 har selskabet realiseret en samlet EBITDA på 5.366 t[VALUTA] mod budgettet 5.298 t[VALUTA].

Dette i sammenhæng med en oplyst ordreindgang over budget understøtter, at den af selskabet foretagne indregning er forsvarlig. I betragtning af de usikkerhedselementer,

der er anført ovenfor er det ligeledes min vurdering, at indregningen kunne anvendes som udtryk for kapitalandelen i den associerede virksomhed som dagsværdi.

Konklusion

Jeg har ikke grundlag for at påvise, at de af selskabets ledelse anvendte forudsætninger og skøn omkring den foretagne dagsværdiindregning af H er mangelfulde eller fejlbehæftede.

Det er således min opfattelse, at den af selskabet foretagne indregning af kapitalinteresser i associerede virksomheder er foretaget i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis."

Indklagede har den 10. november 2016 skrevet under på, han har drøftet kvalitetskontrollantens observationer og konklusion med kvalitetskontrollanten og haft mulighed for at fremsætte sine kommentarer hertil.

Erhvervsstyrelsen har endvidere oplyst, at kvalitetskontrollanten efterfølgende i forbindelse med sagsbehandlingen supplerende har oplyst, *"at der forelå ingen arbejdspapirer på erklæringstidspunktet, som vedrører den rejste observation på måling af dagsværdi. Revisor redegør alene efterfølgende som udtrykt i issue trackeren."*

Ved skrivelse af 25. april 2018 til indklagede har Erhvervsstyrelsen fremsendt en høring, hvoraf det blandt andet fremgår, at Erhvervsstyrelsen havde til hensigt at indbringe indklagede for Revisornævnet.

Ved skrivelse af 29. maj 2018 er indklagede fremkommet med sine bemærkninger. Følgende fremgår blandt andet:

"...

Ad a) ...

Indledende Kommentarer :

Vi har foretaget en yderligere gennemgang af sagen, og vi er enige i, at det faktisk udførte arbejde kunne være beskrevet bedre i arbejdspapirerne.

Svagheden i arbejdspapirer er efter vores opfattelse, at der redegøres for indregningsmetodikken i arbejdspapirerne med henvisning til underliggende aftaler, men der henvises ikke til bestyrelsesmødet den 23. februar 2016, hvor A gennemgik forudsætninger mv. med bestyrelsen. Imidlertid kan vi henvise til vedlagte beslutningsreferat (modtaget 24. februar 2016) udarbejdet af selskabets direktør. A har i vedhæftede notat, der blev udarbejdet til kvalitetskontrollanterne, redegjort for de drøftelser mv., der blev lagt til grund for accepten af den foretagne indregning. Alle drøftelser og handlinger lå betydeligt forud for afgivelse af påtegningen på årsregnskab og koncernregnskab for 2015.

Ad 1

Vi er ikke enige i, at der ikke er dokumentation for, at der er udført revisionshandling. Tilstrækkeligheden af dokumentationen er en subjektiv vurdering, men der er udarbejdet et dokument pr. selskab med redegørelse for den foretagne indregning mv. Der er ligeledes udarbejdet et fælles arbejdspapir for hele området finansielle anlægsaktiver. Dokumentation for foretagen indregning pr. selskab samt fælles arbejdspapir var tilgængeligt for kvalitetskontrollanten.

Ad 2

Kvalitetskontrollen hæfter sig primært ved to forhold. Det første forhold relaterer sig til, at der er anvendt historiske tal som grundlag for beregning af dagsværdi af D, mens det andet forhold relaterer sig til, om indregning og måling af de to små associerede virksomheder kunne foretages uden indregning af goodwill på samme.

Kvalitetskontrollanten vurderede, at han ikke var tilstrækkeligt betrygget i dette.

A har i en supplerende redegørelse beskrevet, hvorfor han er uenig i disse betragtninger. Supplerende redegørelse vedlægges.

Til det første forhold har vi følgende kommentarer:

D var tidligere en tilknyttet virksomhed, hvor der skete frasalg af 70% i februar 2015. I forbindelse med denne aftale blev der tillige indgået aftale om salg af de resterende 30% til køber, hvor 15% skulle sælges ultimo februar 2018 og de resterende 15% ultimo februar 2020. Afståelsessummen skulle opgøres som et gennemsnit af de seneste 24 måneders EBITDA ganget med en multiplikator på 7. Kvalitetskontrollanten vurderer derfor, at værdiansættelsen skal foretages i forhold til budgettal frem mod de 2 afståelsestidspunkter. I budgetterne er der forudsat stor vækst i såvel omsætning som indtjening (opnås primært ved en forøget omsætning på ca. 25 mio. [VALUTA]). Ledelsen vurderede imidlertid, at der var stor usikkerhed forbundet med at opnå vækst og stigning i indtjening, hvorfor måling til dagsværdi i stedet blev foretaget med udgangspunkt i realiserede omsætning og indtjening i 24 måneders periode forud for statutidspunktet.

I henhold til periodebalance for Q1-2015 har selskabet realiseret et EBITDA på 5.366 t[VALUTA]. A vurderede derfor, at en forøget omsætning på 25 mio [VALUTA] ikke ville være mulig at nå, hvorfor ledelsens opgørelse af dagsværdi med udgangspunkt i realiseret omsætning og indtjening for den seneste 24 måneders periode gav et retvisende billede af dagsværdien for de resterende 30% af D. Dette synes som en fornuftig vurdering set i lyset af usikkerheden forbundet med opnåelse af forudsætninger i budgetter.

Til det andet forhold har vi følgende kommentarer:

E og F er ligeledes indregnet til dagsværdi. For begge kapitalandele gælder, at der ikke eksisterer et aktivt marked, hvorfor dagsværdien er målt til en tilnærmet salgsværdi ved hjælp af en relevant kapitalværdi i henhold til Årsregnskabslovens § 37, stk. 1. I begge tilfælde er kapitalværdien opgjort som indre værdi tillagt goodwill.

For E gælder stor afhængighed af en enkelt kunde, der udgør 90% af omsætningen.

Ledelsen har derfor vurderet, at der ikke ville være indtjening i selskabet, hvis selskabet mistede denne enkeltstående kunde. Som følge heraf har ledelsen ikke korrigeret kapitalværdien for goodwill, hvorefter dagsværdien alene består af indre værdi i selskabet. Datterselskabsrevisor har i rapportering forholdet som "high dependency on one single customer (going concern issues)", hvilket underbygger ledelsens valg af indregning. A har på samme grundlag accepteret ledelsens valg af måling. Uddrag af datterselskabsrapportering vedlægges.

For F har ledelsen vurderet, at der ikke kunne beregnes goodwill, da der var væsentlig usikkerhed forbundet med den fremtidige indtjening. Kapitalværdien er derfor alene opgjort på basis af den indre værdi i selskabet.

Vi er enige i, at indre værdi ikke er en del af dagsværdihierarkiet. Vi mener dog, at dagsværdien kan opgøres som en kapitalværdi baseret på indre værdi tillagt goodwill. Når der ikke kan beregnes goodwill, vil dagsværdien alene bestå af selskabernes indre værdi.

Sammenfattende konkluderer Erhvervsstyrelsen, at da der ikke forelå arbejds papirer vedrørende revisionen af indregning og måling af kapitalandele i associerede virksomheder til dagsværdi, er der sket overtrædelse af flere paragraffer i revisorloven, da det anføres, at der ikke er anført revisions handlinger samt opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis vedrørende målingen af kapitalandele i associerede virksomheder til dagsværdi. På grundlag af ovenstående er vi ikke enige i dette.

Ad b) ...

Ad 1

I regnskabspraksis er anført, at kapitalandele i associerede virksomheder er indregnet til indre værdi som udtryk for dagsværdi. Indre værdi er ikke en del af dagsværdihierarkiet i henhold til Årsregnskabsloven. Vi er enige i, at beskrivelsen i anvendt regnskabspraksis er forkert.

A har forklaret, at formuleringen i anvendt regnskabspraksis alene var en oplysning til regnskabs læser med henblik på at præcisere, at dagsværdien var opgjort som en kapitalværdi baseret på indre værdi tillagt goodwill, og at der ikke var indregnet goodwill jf. ovenfor.

Ad 2) ...

Ad 3)

Styrelsen anfører, at det følger af årsregnskabslovens § 119 stk. 1, 2 pkt., at kapitalandele i associerede virksomheder i koncernregnskabet skal indregnes og måles efter indre værdis metode, jf. § 43a, stk. 2-6. Det er derfor styrelsens opfattelse, at der burde være taget forbehold for, at associerede virksomheder var indregnet til dagsværdi i koncernregnskabet for 2015.

Associerede virksomheder bestod pr. 31. december 2015 af følgende selskaber:

- F S.P.z.o.o.

- L ApS

- D S.P.z.o.o.

F og L er de to associerede virksomheder, der omtales i sagsfremstillingen under sektion A, som de "to mindre associerede virksomheder". Som det fremgår af sagsfremstillingen er den faktiske indregning af disse to selskaber baseret på historiske tal svarende til indre værdi på balancedagen uden tillæg af goodwill. Der er således ingen forskel på den foretagne indregning til dagsværdi og den forholdsmæssige andel af indre værdi pr. 31. december 2015.

En afvigelse fra § 119 stk. 1, 2 pkt kan således kun være relevant at diskutere for så vidt angår indregningen af D S.P.z.o.o, der er indregnet til dagsværdi i såvel moderselskabsregnskabet som i koncernregnskabet.

Det er styrelsens opfattelse, at der burde være taget forbehold for, at D var indregnet til dagsværdi i koncernregnskabet, da dette efter styrelsens opfattelse er i strid med årsregnskabsloven. Vi er ikke enige i den vurdering.

Faktiske forhold

C Holding ApS afstod 70% af aktierne i D til den [nationalitet] børsnoterede virksomhed M i 2015. I forbindelse med salget af de 70% blev det aftalt, at C Holding skulle sælge og M skulle købe de resterende aktier i D med 50% den 31. marts 2018 og 50% den 31. marts 2020.

Modellen for beregning af aktiehandelsprisen på de to tidspunkter blev defineret af parterne i en Joint Venture agreement underskrevet af parterne i forbindelse med afståelsen af de 70% af aktierne.

Vores opfattelse

I årsregnskabet for 2015 blev de resterende 30% af aktierne i D ført som en tilgang på kapitalandel i associeret virksomhed. Aktierne i selskabet blev således erhvervet som en associeret virksomhed, der er i besiddelse med henblik på videresalg.

Jf. ÅRL § 119 stk. 1 skal kapitalandele i associerede virksomheder indregnes og måles i koncernregnskabet efter den indre værdis metode jf. § 43 a stk. 2-6. Det fremgår dog af ÅRL § 43 a stk. 6, at udgangspunktet er måling til kostpris, men at såfremt kapitalandelene udelukkende er erhvervet med henblik på efterfølgende salg, kan de måles til dagsværdi efter § 37. Dette er dokumenteret i arbejdsarkivet for C Holding ApS med henvisning til N - Indsigt i årsregnskabsloven, 8. udgave side 155 (kopi vedlægges).

Substansen i relation til den foretagne indregning af D er,

- *At kapitalandelen er erhvervet og besiddes med henblik på videresalg*
- *Der er indgået en bindende aftale om et salg af kapitalandelen, om end den endelige afregningssum ikke på regnskabsafslægnings tidspunktet kunne opgøres endeligt*

Efter vores opfattelse er hovedkriterierne i ÅRL § 43 a stk. 6 opfyldt.

Yderligere ville en indregning af kapitalandelen til indre værdi efter vor opfattelse stride imod en retvisende indregning af regnskabsposten, da den netop ikke besiddes med henblik på erhvervelse af udbytter mv., men alene afventer de to salgstidspunkter med afregning af købesummerne efter de nærmere aftalte vilkår. En indregning til indre værdi ville således medføre en betydelig afvigelse til de reelle værdier.

På dette grundlag er det således vores opfattelse, at det er i overensstemmelse med årsregnskabsloven, at kapitalandelen i D blev indregnet til dagsværdi pr. 31. december 2015.

..."

Til høringssvaret ved vedlagt mail af 24. februar 2016 fra O til blandt andet indklagede med "noterne fra dagens møde" (af indklagede benævnt bilag 2a), indklagedes supplerende redegørelse i forbindelse med den i 2016 udførte kvalitetskontrol af 11. oktober 2016, gengivet ovenfor samt indklagedes mail af 26. oktober 2016 med kommentar til mail af 22. september 2016 alt vedrørende kvalitetskontrollen (af indklagede benævnt bilag 2b og 2c). Endvidere er vedlagt et uddrag fra P, J Ltd December 2015 (af indklagede benævnt bilag 2d). Endelig er vedlagt sider fra indklagedes arbejdspapirer dateret 18. maj 2015 vedrørende kunden C Holding, jf. ovenfor (af indklagede benævnt bilag 2f og 2g).

Ved skrivelse af 27. juni 2018 har Erhvervsstyrelsen herefter truffet afgørelse i sagen, herunder om indbringelse af indklagede for Revisornævnet. Erhvervsstyrelsen har i den forbindelse oplyst, at i indbringelsen for Revisornævnet har Erhvervsstyrelsen præciseret klagepunkt a samt ladet den del af klagen, der angår klassifikationen af gevinsten ved salg af dattervirksomheden, udgå af klagepunkt b.

Parternes bemærkninger:

Klager, Erhvervsstyrelsen, har til støtte for klagepunkt a gjort gældende, at kapitalandele i associerede virksomheder udgør i alt ca. 48,9 % af koncernens balancesum, hvorfor der er tale om et væsentligt aktiv, som overstiger det af revisor fastsatte væsentlighedsniveau, og som indeholder et væsentligt element af regnskabsmæssige skøn. Det er oplyst af kvalitetskontrollanten, at der ikke forelå arbejdspapirer vedrørende revisionen af målingen af kapitalandele i associerede

virksomheder til dagsværdi. Indklagedes efterfølgende redegørelse for revisionen er udarbejdet i forbindelse med kvalitetskontrollen og kan dermed ikke tillægges betydning som revisionsbevis.

Indklagede ved B, Godkendt Revisionspartnerselskab, er enige i, at det faktiske udførte arbejde kunne være beskrevet bedre i arbejdsrapporterne, blandt andet fordi der ikke er henvist til et referat fra et bestyrelsesmøde den 23. februar 2016, som er vedlagt som bilag til de indklagedes høringssvar til Erhvervsstyrelsen. Det er anført heri, at indklagede har gennemgået forudsætningerne mv. med bestyrelsen. Der henvises endvidere i høringssvaret til Erhvervsstyrelsen til den redegørelse, som indklagede udarbejdede i forbindelse med kvalitetskontrollen. Det anføres herudover i høringssvaret til Erhvervsstyrelsen, at alle drøftelser og handlinger lå betydeligt forud for afgivelse af påtegningen på årsregnskabet for 2015. B, Godkendt Revisionspartnerselskab, har endvidere som bilag til høringssvaret til Erhvervsstyrelsen vedlagt et fælles arbejdsrapport for hele området finansielle anlægsaktiver og dokumentation for foretagen indregning pr. selskab (vedlagt som bilag 2 f), hvoraf det fremgår, at ledelsen har vurderet, at det bedste udtryk for dagsværdi var indre værdi for så vidt angår E ApS og F. Vedrørende D henvises der til en udarbejdet dagsværdiberegning, bilag 3.101 "Foreløbig beregning af værdi af H", som Erhvervsstyrelsen endvidere har modtaget vedlagt som bilag 2 g. I høringssvaret til Erhvervsstyrelsen redegøres for indklagedes vurderinger vedrørende målingen af kapitalandele i associerede virksomheder til dagsværdi, herunder hvorfor indklagede er enig i ledelsens vurdering af, at indre værdi er det bedste udtryk for dagsværdi for så vidt angår E ApS og F. og, at indklagede vurderer, at historiske tal vurderes at være et rimeligt grundlag for at vurdere den fremtidige indtjening vedrørende dagsværdien for D.

Indklagedes vurderinger og dokumentation for udfordring af ledelsens skøn fremgår efter Erhvervsstyrelsens opfattelse ikke af den fremlagte revisionsdokumentation. Arbejdsrapporten om det [nationalitet] selskab er en beregning på baggrund af historisk indtjening, men salgsaftalen foreskriver en beregning på baggrund af resultater i efterfølgende år. Der henvises til nogle drøftelser på et bestyrelsesmøde den 23. februar 2016, hvor der i dokumentationen alene fremgår følgende: "Værdien af aktierne i H vil blive indregnet i 2015 regnskabet til markedsværdi." (vedlagt som bilag 2 a). Arbejdsrapporten for de øvrige associerede virksomheder konstaterer alene, at indre værdi vurderes at være bedste udtryk for dagsværdi. Der foreligger ikke en beregning eller udfordring af dagsværdi.

Erhvervsstyrelsen har derfor gjort gældende, at de fremlagte bilag til høringssvaret til Erhvervsstyrelsen ikke indeholder dokumentation for, at indklagede har udfordret og vurderet ledelsens regnskabsmæssige skøn, herunder at indre værdi er det bedste udtryk for dagsværdi for så vidt angår E ApS og F., og herunder for, at de historiske tal var et rimeligt grundlag for at vurdere den fremtidige indtjening til brug for fastsættelsen af dagsværdien for D. Klager har i den forbindelse bemærket, at det ikke er tilstrækkeligt, at revisor eller revisionsvirksomheden efterfølgende verbalt kan redegøre for revisionen af en væsentlig regnskabspost. Revisors viden og vurderinger skal fremgå skriftligt af den foreliggende revisionsdokumentation

Klager har til det af indklagede anførte - om, at der har været en tilstrækkelig tidsanvendelse og en betydelig ledelsesinvolvering, hvorfor det vurderes, at der er opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis - gjort gældende, at der ikke nødvendigvis er sammenhæng mellem disse forhold. Erhvervsstyrelsens klage omfatter ikke utilstrækkelig tidsanvendelse og ledelsesinvolvering. Til det af indklagede anførte - om, at ledelsens baggrund for at anvende historiske tal, herunder et forsigtighedshensyn til indregning og måling af kapitalandele i D - har klager gjort gældende, at indklagedes vurdering og dokumentation for udfordring af ledelsens skøn ikke fremgår af revisionsdokumentationen. Det af indklagede anførte om indklagedes overvejelser af ledelsens

vurderinger i forhold til indregning og måling af kapitalandelene i L ApS og F er ligeledes ikke dokumenteret i revisionsfilen. Som anført er det ikke tilstrækkeligt, at revisor eller revisionsvirksomheden efterfølgende verbalt kan redegøre for revisionen af en væsentlig regnskabspost. Revisors viden og vurderinger skal fremgå skriftligt af den foreliggende revisionsdokumentation.

På denne baggrund har klager sammenfattende gjort gældende, at det er bevist, at indklagede har overtrådt revisorlovens § 23, stk. 1, samt god revisorskik, jf. revisorlovens § 16, stk. 1, ved afgivelse af revisionspåtegning på årsregnskabet for C Holding ApS for årsregnskabet 2015.

Klager har til klagepunktet videre henvist til ISA 540, afsnit 8c samt afsnit 15, litra b, jf. afsnit 330.

Klager har til støtte for klagepunkt b anført, at den beskrevne anvendte regnskabspraksis for kapitalandele i associerede virksomheder, som er en væsentlig regnskabspost, ikke er i overensstemmelse med årsregnskabsloven, idet indre værdi ikke kan træde i stedet for dagsværdi, hvilket indklagede i forbindelse med påtegningen af årsregnskabet skulle have taget forbehold for. Klager har til det af indklagede ved B, Godkendt Revisionspartnerselskab, anførte om - at indklagede er enig i, at beskrivelsen i anvendt regnskabspraksis er forkert, og om indklagedes forklaring, hvorefter formuleringen i anvendt regnskabspraksis alene var en oplysning til regnskabslæser med henblik på at præcisere, at dagsværdien er opgjort som en kapitalværdi baseret på indre værdi tillagt goodwill, men at der ikke var indregnet goodwill, samt om oplysningen i høringssvaret til Erhvervsstyrelsen, hvorefter kapitalandelene i D er målt til dagsværdi efter årsregnskabslovens § 37, idet kapitalandelene udelukkende er erhvervet med henblik på efterfølgende salg - anført, at der ikke var tale om en erhvervelse, men en omklassifikation fra kapitalandele i tilknyttede virksomheder til kapitalandele i associerede virksomheder som følge af en afståelse af 70 % af aktierne i D. Undtagelserne fra indre værdis metode finder alene anvendelse på kapitalandele i dattervirksomheder og således ikke for associerede virksomheder. Hertil kommer, at måling af kapitalandele i en dattervirksomhed, der udelukkende besiddes med henblik på efterfølgende overdragelse til dagsværdi efter § 37, ligeledes kræver, at den ikke tidligere har indgået i modervirksomhedens koncernregnskab ved konsolidering. Kapitalandelene i associerede virksomheder burde være indregnet og målt efter indre værdis metode i koncernregnskabet. Der er tale om en væsentlig fejl, som overstiger revisors væsentlighedsniveau, og indklagede skulle have taget forbehold for overtrædelsen af årsregnskabsloven.

Klager har videre gjort gældende, at selv om forholdet vedrørende indregning og måling af kapitalandele i associerede virksomheder i koncernregnskabet ikke er medtaget som observation i kvalitetskontrollantens rapportering, er klager ikke bundet af kvalitetskontrollantens vurderinger. Dette følger blandt andet af Revisornævnets kendelse af 29. juni 2011 vedrørende sag 4/2010 og kendelse af 27. august 2015 vedrørende sag 86/2014.

Klager har supplerende til det af indklagede anførte - om, at ”egenkapitalen i moderselskabet, som Revisortilsynet vurderer at være for forsigtigt vurderet. Vi synes, at det kan forekomme modstridende” - anført, at det ikke fremgår af klagen, at det er klagers opfattelse, at noget skulle være forsigtigt vurderet. Klager har hertil føjet, at neutralitetskravet, jf. de grundlæggende forudsætninger i årsregnskabsloven, jf. § 13, betyder, at der lovmæssigt er gjort op med den store vægt, der historisk har været lagt på forsigtighedsprincippet.

Klager har på denne baggrund gjort gældende, at klager har bevist, at indklagede har overtrådt - dagældende og nugældende - erklæringsbekendtgørelses § 6, stk. 2, nr. 7, ved afgivelse af revisionspåtegning på årsregnskabet for C Holding ApS for regnskabsåret 2015 og dermed tilsidesat god revisorskik, jf. revisorlovens § 16, stk. 1.

Klager har supplerende vedrørende begrundelsen for at indbringe indklagede for Revisornævnet anført, at de omhandlede forhold kan antages at have eller kunne få betydning for en regnskabsbrugers beslutninger, og at der er tale om grove forseelser. Til det af indklagede anførte - om, at indklagede ikke er enig i, at de omhandlede klagepunkter kan have eller kunne få betydning for en regnskabsbrugers beslutning - har klager oplyst, at såfremt klagepunkterne var indarbejdet, ville egenkapitalen være væsentlig større. Klager har endvidere for så vidt angår klagepunkt b, som indklagede nu er enig i udgør en væsentlig fejl i årsregnskabet, som der burde være taget forbehold for, til det af indklagede anførte - om, at under hensyntagen til egenkapitalens størrelse, at der er tale om et holdingselskab, at der ikke er andre regnskabsbrugere end banken og kreditorer, er indklagede ikke enig i styrelsens vurdering - gjort gældende, at det indgår i begrebet væsentlighed, at dette kan have eller vil kunne få betydning for en regnskabsbrugers beslutning, jf. ISA 320, afsnit 2-4. Bl.a. fremgår det heraf, at ”vurderinger vedrørende forhold, der er væsentlige for regnskabsbrugere, er baseret på overvejelser om de almindelige behov for finansielle oplysninger hos brugere som en samlet gruppe. Der tages ikke hensyn til fejlinformationens mulige indvirkning på bestemte individuelle brugere, hvis behov kan variere meget.” Klager har videre bemærket, at den omstændighed, at en årsrapport alene forventes at have betydning for beslutningsprocessen for en begrænset gruppe af regnskabsbrugere, ikke kan tillægges vægt i forhold til vurderingen af udførelsen af revisors opgaver som offentlighedens tillidsrepræsentant. Dette fremgår blandt andet af Revisornævnets kendelse nr. 42-2016 af 13. marts 2017.

Klager har i det hele til klagepunktet endvidere henvist til erklæringsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 7, jf. § 6, stk. 1, årsregnskabslovens § 53, stk. 2, nr. 1, nu § 53, stk. 2, nr. 1a, årsregnskabslovens § 41, stk. 1, samt årsregnskabslovens § 119, stk. 1, 2. pkt., jf. § 43a, stk. 2-6.

Indklagede har til støtte for klagepunkt a anført, at indklagede ikke er enig i, at der ikke er dokumentation for, at der er udført revisionshandling, idet der foreligger dokumentation pr. selskab for de foretagne indregninger, ligesom der foreligger et fælles arbejdsblad for området finansielle anlægsaktiver. Indklagede har anført, at tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis er en subjektiv vurdering, at der har været tilstrækkelig tidsanvendelse i forbindelse med revisionen af området, og at der har været betydelig ledelsesinvolvering fra indklagedes side, hvorfor indklagede forinden afgivelse af revisionspåtegning har opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis.

Indklagede har til D. oplyst, at indklagede er enig i, at der foreligger aftale, hvori er anført, at salg af resterende 30 % skal værdiansættes i forhold til budgettal frem mod de 2 afståelsestidspunkter. I forudsætningerne for budgetter ligger dels stor vækst i omsætning, dels stor vækst i indtjening. Ledelsen valgte af forsigtighedshensyn at måle og indregne på basis af historiske tal, da der naturligt kunne være usikkerhed forbundet med stor vækst i omsætning og indtjening, ligesom beregningsgrundlaget var i [valuta], der historisk havde haft store udsving. Indklagede vurderede, at indregning på basis af budgettal i [valuta] kunne indebære, at kapitalandelen ville blive indregnet og målt til en overvurderet værdi, hvilket ikke ville være i regnskabsbrugers interesse. Indklagede har videre anført, at de foreliggende budgetter indgik i en strategisk plan, hvori bl.a. indgik forventning om synergier ved købers overtagelse af 70% af kapitalandelen.

Indklagede har til F oplyst, at kapitalandelen er unoteret, hvorfor der ikke eksisterer et velfungerende marked. Indregning og måling af kapitalandelen i selskabet er derfor baseret på en tilnærmet salgsværdi, hvor metoden er indre værdi for selskabet tillagt goodwill. Selskabet har frem til 2015 ikke haft en stabil indtjening, hvorfor ledelsen af forsigtighedshensyn har valgt ikke at tillægge goodwill. Indklagede var enig i ledelsens vurdering.

Indklagede har til L ApS oplyst, at kapitalandelen er unoteret, hvorfor der ikke eksisterer et velfungerende marked. Indregning og måling af kapitalandelen i selskabet er derfor baseret på en tilnærmet salgsværdi, hvor metoden er indre værdi for selskabet tillagt goodwill. Ledelsen har af forsigtighedshensyn ikke tillagt goodwill, da selskabets omsætning i det væsentligste knytter sig til 1 kunde. Indklagede har modtaget koncernrapportering fra den [nationalitet] revisor, hvor denne rapporterer om going concern overvejelser som følge af den store afhængighed af 1 kunde. Indklagede var herefter enig i ledelsens vurdering af, at der ikke skulle indregnes goodwill ved værdiansættelsen af kapitalandelen til dagsværdi.

Indklagede har supplerende anført, at der forefindes dokumentation for de 3 poster i revisionsfilen, som kvalitetskontrollanten ikke har fundet tilstrækkelig. De foreliggende arbejdsrapporter omfatter et samlet notat for området finansielle anlægsaktiver, der redegør for den af selskabets ledelse valgte indregningsmetodik samt konklusionen på revisors arbejde for området. Denne konklusion er dannet på baggrund af, at indklagede vurderede, at det udførte arbejde var tilstrækkeligt og egnet som revisionsbevis for regnskabsposten. Der er henvisning til relevante arbejdsrapporter, herunder særligt principperne for indregning af D.

Indklagede har videre anført, at i revisionsfilens indeks 8 er der beskrivelse af værdiansættelsesmetode for D i henhold til den indgåede SPA med henvisning til beregning i indeks 3. Til det af klager anførte - om, at revisors vurdering og dokumentation for udfordring af ledelsens skøn ikke fremgår af revisionsdokumentationen - har indklagede anført, at der ikke foreligger noget skøn fra ledelsens side, da der foreligger en aftale for beregningen af dagsværdien på de resterende 30 %, da prismekanismen er reguleret i den mellem parterne indgåede aftale. For de to øvrige associerede virksomheder sidder der tilsvarende dokumentation i indeks 8 med henvisning til indeks 2 F og indeks 5 E ApS. Revisors viden i form af regnskabsmaterialer fra de underliggende selskaber og rapportering fra disse revisorer er i revisionsfilen.

Til det af klager anførte om, at det ikke er tilstrækkeligt, at revisor eller revisionsvirksomheden efterfølgende verbalt kan redegøre for revisionen af en væsentlig regnskabspost, og at revisors viden og vurderinger skal fremgå skriftligt af den foreliggende revisionsdokumentation, har indklagede anført, at revisor på erklæringstidspunktet vurderede det udførte arbejde tilstrækkeligt for den afgivne konklusion.

Indklagede har til støtte for klagepunkt b anført, at indklagede er enig i, at anvendt regnskabspraksis ikke er i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav, som den fremstår i årsregnskabet. Det var hensigten fra ledelsens side at præcisere, at der ikke var indregnet goodwill på de to små associerede virksomheder.

Indklagede har til klagen over, at kapitalandele i associerede virksomheder er ikke målt og indregnet efter indre værdis metode i koncernregnskabet, anført, at indklagede er enig i, at indklagede har fejlfortolket reglerne i årsregnskabsloven vedrørende indregning og måling af associerede virksomheder i koncernregnskabet.

Indklagede har supplerende anført, at for koncernregnskabet vil en anvendelse af indre værdis princip naturligt medføre, at koncernegenkapitalen blive mindre.

Indklagede har endvidere supplerende anført, at en regnskabsbruger ikke ville have fokus på koncernregnskabet, da koncernen i princippet blev afviklet med salg af 70 % af D. Koncernregnskabet blev alene udarbejdet for at opfylde årsregnskabslovens krav. Koncernregnskabet skulle ikke udarbejdes for 2016. Indklagede vurderede derfor, at en væsentlig fejl i koncernregnskabet ikke ville kunne påvirke en regnskabsbrugers beslutninger. På trods af formuleringen i ISA 320 finder indklagede, at det er en generel betragtning, hvor indklagede i forhold til årsregnskabet for moderselskabet (holdingselskab) har svært ved at se, at der kan være andre regnskabsbrugere end regnskabsaflægger, bank og kreditorer, der ville træffe beslutninger på grundlag af det aflagte årsregnskab.

Afslutningsvis har indklagede anført, at indklagede har haft en betydelig tidsanvendelse på sagen (i alt 108,25 timer), således det må antages, at indklagede har vurderet at have tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis ved afgivelse af påtegning på årsregnskabet og koncernregnskabet, omend den foreliggende revisionsdokumentation kunne have fremstået langt mere præcist. Der er omfattende revisionsdokumentation, bl.a. i form af hovedkonklusion på området finansielle anlægsaktiver, delarbejdsrapporter på de enkelte kapitalandele i associerede selskaber, afrapportering fra revisorer fra alle associerede selskaber, revisionsbesøg i D., løbende drøftelse med selskabets ledelse om indregning og måling m.v. Kvalitetskontrollanten var enig i den planlagte revisionsstrategi, herunder hvilke poster der var væsentlige og risikofyldte. Tidsanvendelsen for indklagede har naturligt haft fokus på væsentlige og risikofyldte områder.

Indklagede har til klagers begrundelse for klagen anført, at der i den aflagte årsrapport er en egenkapital på 120 mio. kr., som ledelsen vurderede, gav et retvisende billede af selskabets økonomiske stilling på balancetidspunktet. Hvis klagepunkterne var indarbejdet, ville egenkapitalen være væsentligt større. Set i lyset af, at det er et holdingselskab, der ret beset tjener til den reelle ejers livsførelse og fremtidige pensionering, vil der som udgangspunkt ikke være andre regnskabsbrugere end pengeinstitut og kreditorer, som må anses for tilstrækkeligt sikrede mod en tabsrisiko. Indklagede er derfor ikke enig i klagers synspunkt om, at de omhandlede forhold kan antages at have eller kunne få betydning for en regnskabslæsers beslutninger.

Fremmøde i Revisornævnet

Indklagede har under sit fremmøde i Revisornævnet i det hele henvist til sine skriftlige indlæg i sagen. Indklagede har særligt fremhævet, at indklagede ikke er enig med klager i, at den valgte værdiansættelse har haft særlig betydning for regnskabsbrugerne, som i øvrigt ikke af klager er konkretiserede. Værdierne af de associerede selskaber udgør alene for det ene selskabs vedkommende en væsentlig regnskabspost, mens værdierne for de to øvrige selskaber er uvæsentlige. Værdiansættelserne er overordnet set sket ud fra et forsigtighedsprincip, herunder også under hensyn til, at kursen på den [valuta] kunne forudses at blive svingende i den relevante budgetperiode for 2016.

Revisornævnets begrundelse og afgørelse:

Det følger af §§ 12 og 13, stk. 1, i lov nr. 631 af 8. juni 2016 om ændring af revisorloven og forskellige andre love, der trådte i kraft den 17. juni 2016, at kvalitetskontroller, der er iværksat efter revisorlovens § 29 som affattet ved lov nr. 468 af 17. juni 2008, og hvor der er gennemført kvalitetskontrolbesøg før lovens ikrafttræden, behandles efter de hidtil gældende regler. Denne sag behandles derfor efter de før den 17. juni 2016 gældende regler.

Revisornævnet lægger de fremlagte dokumenter, herunder de af klager fremlagte dokumenter vedrørende den udførte kvalitetskontrol, og herunder de af indklagede fremlagte dokumenter vedrørende dokumentationen for indklagedes overvejelser i forbindelse med den udførte revision af koncern og moderselskabets årsregnskab C Holding ApS for regnskabsåret 2015, til grund.

Klagepunkt a

Revisornævnet lægger på baggrund af det fremlagte regnskab og de fremlagte dokumenter til grund, at kapitalandele i associerede virksomheder i koncern- og moderselskabsregnskabet for C Holding ApS for regnskabsåret 2015 angik selskabet F. med ejerandel på 50 %, selskabet L ApS (E ApS) med ejerandel 50 % og selskabet D. med ejerandel 30 %, at kapitalandelene i disse selskaber i alt udgjorde 59. tkr. svarende til knap 50 % af koncernens henholdsvis moderselskabets balancesum, at målingen af kapitalandelene udgjorde et væsentligt element af regnskabsmæssigt skøn samt, at denne regnskabspost oversteg det af indklagede fastsatte væsentlighedsniveau.

Revisornævnet finder det efter en gennemgang af de fremlagte arbejdsrapporter, herunder de af indklagede til brug for besvarelse af høringen fra Erhvervsstyrelsen fremlagte arbejdsrapporter, bevist af klager, at arbejdsrapporterne ikke dokumenterer, at indklagede har udfordret og vurderet ledelsens regnskabsmæssige skøn tilstrækkeligt, herunder at den indre værdi var det bedste udtryk for måling af dagsværdi for så vidt angår selskaberne E ApS og F., og herunder indklagedes vurdering af enighed med ledelsen om, at historiske tal kunne vurderes at være et rimeligt grundlag som basis for en vurdering af den fremtidige indtjening og dermed udgangspunktet for målingen af dagsværdien for selskabet D. Revisornævnet har ved sin bevisbedømmelse for så vidt angår selskabet D. også lagt vægt på, at det fremgår af den fremlagte dokumentation, at en salgsaftale vedrørende dette selskab foreskriver en beregning af værdier af aktier i selskabet vil blive indregnet i 2015 regnskabet til markedsværdi, dvs. på baggrund af resultater i et efterfølgende år.

Revisornævnet har endvidere lagt vægt på oplysningen i anvendt regnskabspraksis, hvor det netop fremgår som en ændring, at kapitalandele i associerede virksomheder indregnes til dagsværdi på balancedagen, og alene såfremt, dagsværdien ikke kan måles pålideligt, anvendes indre værdis metode som udtryk for dagsværdien, idet det ikke fremgår af den fremlagte dokumentation i de arbejdsrapporter, der var udfærdiget til brug for revisionen, at der for selskaberne E ApS og F. forelå forhold af en sådan karakter, at det var mere pålideligt at anvende indre værdis metode.

På denne baggrund findes indklagede skyldig i det rejste klagepunkt, idet indklagede ikke tilstrækkeligt har dokumenteret sine revisionshandlinger med henblik på at opnå et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis vedrørende målingen af kapitalandele i associerede virksomheder til dagsværdi til brug for revisionspåtegningen på årsregnskabet - moder- og koncernregnskabet - for C Holding ApS for regnskabsåret 2015. Indklagede har herved overtrådt revisorlovens § 23, stk. 1, og tilsidesat god revisorskik, jf. revisorlovens § 16, stk. 1.

Revisornævnet bemærker i tilknytning hertil, at det ikke er tilstrækkeligt, at revisor efterfølgende er i stand til at redegøre for de udførte arbejdsrapporter, hvis dette ikke samtidig er dokumenteret i revisionsdokumentationen.

Klagepunkt b

Revisornævnet lægger som ovenfor anført under klagepunkt a til grund, at kapitalandele i associerede virksomheder i koncern- og moderselskabsregnskabet for C Holding ApS for

regnskabsåret 2015 i alt udgjorde knap 50 % af koncernens balancesum med 59.440 tkr. og dermed var en væsentlig regnskabspost, der oversteg det af indklagede fastsatte væsentlighedsniveau. Revisornævnet lægger endvidere til grund, at kapitalandelene i de associerede virksomheder F og L ApS i koncern- og moderselskabsregnskabet for C Holding ApS for regnskabsåret 2015 er indregnet til indre værdi og kapitalandelene i D til dagsværdi.

Det fremgår af anvendt regnskabspraksis vedrørende associerede virksomheder i koncernregnskabet og moderselskabets regnskab blandt andet, at selskabet tidligere har valgt at indregne associerede virksomheder til indre værdi, men med henblik på at vise et mere retvisende billede af værdien af associerede virksomheder, har selskabet valgt fremover at indregne disse til dagsværdi. Det fremgår videre, at kapitalandele i associerede virksomheder indregnes til dagsværdi på balancedagen efter årsregnskabslovens § 41, men såfremt dagsværdien ikke kan måles pålideligt, anvendes indre værdis metode som udtryk for dagsværdien.

Den beskrevne anvendte regnskabspraksis for indregning af kapitalandele i associerede virksomheder i moderselskabsregnskabet, er ikke i overensstemmelse med årsregnskabsloven, idet indre værdi ikke kan træde i stedet for dagsværdi.

På denne baggrund, er det bevist at indklagede er skyldig i denne del af klagepunktet.

I medfør af årsregnskabslovens § 119, stk. 1, skal kapitalandele i associerede virksomheder i koncernregnskaber indregnes og måles efter indre værdis metode, jf. § 43a, stk. 2-6.

På denne baggrund og som erkendt af indklagede, er det bevist, at indklagede er skyldig i klagepunktet, idet det under anvendt regnskabspraksis for koncernregnskabet vedrørende kapitalandele i associerede virksomheder anførte ikke er i overensstemmelse med årsregnskabsloven, og idet kapitalandelene i de associerede virksomheder i koncernregnskabet ikke var indregnet og målt efter indre værdis metode, hvilket indklagede skulle have taget forbehold for ved afgivelse af sin revisionspåtegning på koncernregnskabet for C Holding ApS for regnskabsåret 2015, hvorved indklagede har overtrådt dagældende erklæringsbekendtgørelses § 6, stk. 2, nr. 7, nugældende § 6, stk. 2, nr. 1e), jf. § 6, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer og derved tilsidesat god revisorskik, jf. revisorlovens § 16, stk. 1.

Efter straffelovens § 3 er udgangspunktet, at såfremt straffelovgivningen på tidspunktet for foretagelsen af den strafbare handling er forskellig fra straffelovgivningen på afgørelsestidspunktet, afgøres spørgsmålet om strafbarhed og straf efter den senere lov, dog at afgørelsen ikke derved må blive strengere end efter den ældre lov. Efter Revisornævnets praksis tages der, såfremt der ikke er specifikke lovbestemmelser herom, udgangspunkt i straffelovens almindelige bestemmelser, idet Revisornævnets kompetence angår ikendelse af disciplinærstraffe.

Det fremgår af forarbejderne til lov 631 af 8. juni 2016 om ændring af revisorloven og forskellige andre love blandt andet til ændringen af § 44, der omhandler de sanktioner, som Revisornævnet kan ikende, at der er "*ved mindre alvorlige forseelser fra en revisionsvirksomhed eller revisor ofte ikke tilstrækkeligt behov for at indbringe den pågældende virksomhed eller revisor for Revisornævnet, medmindre der er tale om gentagelsestilfælde. På baggrund heraf er det derfor hensigten at foretage en ændring - sammenholdt med Revisortilsynets hidtidige praksis - vedrørende Erhvervsstyrelsens praksis for indbringelse af sager for Revisornævnet. Det er således hensigten, at Erhvervsstyrelsen, der fremtidig forestår kvalitetskontrollen og reaktioner i denne forbindelse, afslutter sager med mindre alvorlige forseelser med en påtale eller et påbud, medmindre der er tale*

om gentagelsestilfælde. Tilsvarende gør sig gældende for sager, der - uden at være resultat af en kvalitetskontrol - er gjort til genstand for en undersøgelse efter lovens § 37. Praksisændringen har sammenhæng med omlægningen af kvalitetskontrollen ...

Ved Erhvervsstyrelsens vurdering af, om en forseelse er mindre alvorlig, vil indgå, i hvilket omfang forseelsen kan antages at have eller kunne få betydning for pågældende revisionskundes forhold eller en tredjemands beslutninger om f.eks. ydelse af kredit eller indgåelse af forretningsmellemværende. Der vil typisk være tale om sager, som hidtil har medført en bøde på op til ca. 25.000 kr. ved nævnet.

Det forudsættes, at Revisornævnet ved klager, der indbringes af andre end Erhvervsstyrelsen, anlægger et tilsvarende vurderingsgrundlag, med hensyn til om en forseelse bør anses som en mindre alvorlig forseelse og således ikke i førstegangstilfælde bør medføre en sanktion i form af en bøde, men alene en advarsel."

Indklagedes tilsidesættelse af god revisorskik kan efter de nu gældende principper for ikendelse af disciplinærstraf ikke vurderes til at være en mindre alvorlig forseelse. For overtrædelse af revisorlovens § 23, stk. 1, samt dagældende og nugældende - erklæringsbekendtgørelsens § 6 og dermed tilsidesættelse af god revisorskik efter revisorlovens § 16, stk. 1, pålægges indklagede derfor i medfør af revisorlovens § 44, stk. 1, en bøde, der passende kan fastsættes til 30.000 kr.

Thi bestemmes:

Indklagede, statsautoriseret revisor A, pålægges en bøde på 30.000 kr.

Kendelsen offentliggøres, jf. revisorlovens § 44, stk. 8, jf. § 47c.

Revisornævnets kendelse kan indbringes for domstolene. I medfør af revisorlovens § 52a skal indbringelsen ske senest 4 uger efter, at kendelsen er meddelt den pågældende. Retten kan dog undtagelsesvis tillade, at kendelsen indbringes efter udløbet af fristen, når ansøgning herom indgives inden 6 måneder efter, at kendelsen er meddelt den pågældende.

Marianne Madsen